

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

**Digitalization of the economy as
an element of sustainable
development of Ukraine and
Tajikistan (DigEco)**

5.3 Report on the Investigation of stakeholders' involvement in DigEco

PROJECT:

**Digitalization of the economy as an element of sustainable
development of Ukraine and Tajikistan (DigEco)
Project No: 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-CBHE-JP,
coordinator Mykolas Romeris University (Lithuania)**

**With the support of the Erasmus+ programme of the European
Union**

Ukraine – 2021

Editor

<i>Deliverable number:</i>	5.3
<i>Title:</i>	Investigation of stakeholders' involvement in DigEco
<i>Type of nature of deliverable:</i>	Report
<i>Dissemination level:</i>	National level
<i>Status/Version:</i>	Final
<i>Date:</i>	September, 2021

Main authors

LEGEZA DARYA, DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY

KULISH TETIANA, DMYTRO MOTORNYI TAVRIA STATE AGROTECHNOLOGICAL UNIVERSITY

Contributing persons

ŽANETA SIMANAVIČIENĖ – MYKOLAS ROMERIS UNIVERSITY

KATERINA POLUPANOVA – PRAZOVSKYI STATE TECHNICAL UNIVERSITY

This document has been produced with the support of the European Commission under the ERASMUS+ Programme, KA2 – Capacity Building in the Field of Higher Education: 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-CBHE-JP. It reflects the views only of the authors, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

No part of the report may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording; and may not be quoted or cited, without prior permission in writing from the Project Coordinator.

ЗВІТ ЗА РЕЗУЛЬТАТАМИ ФОКУС-ГРУПОВОГО ДОСЛІДЖЕННЯ Investigation of stakeholders' involvement in DigEco

Вступ. У вересні 2021 р. групою забезпечення проекту Erasmus+ Digitalization of economic as an element of sustainable development of Ukraine and Tajikistan / DigEco 618270-EPP-1-2020-1-LT-EPPKA2-SBHE-JP Project проведена фокус-група щодо дослідження участі стейкхолдерів в міжнародному проекті DigEco.

Мета: дослідження актуальності участі стейкхолдерів в організації пілотного навчання здобувачів вищої освіти в межах реалізації проекту DigEco для формування професійних навичок, що відповідають сучасним вимогам і потребам ринку праці.

Методологія дослідження. Дослідження проводилося у форматі фокус групового обговорення експертами проблемних питань Як інструмент застосовано розроблений та затверджений у встановленому порядку спеціальний гайд-сценарій, що охоплював важливі для формування загальної оцінки блоки питань: актуальність освітніх програм, рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти, співпраця зі стейкхолдерами. На обговорення винесено п'ять освітніх програм: «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Облік та оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Харчові технології», що безпосередньо приймають участь в реалізації проекту DigEco.

Перелік учасників фокус-групи та довідкова інформація про них

№	ПІБ	Посада/назва організації
1	Darya Legeza	Department of Marketing
2	Yana Sokil	Department of Marketing
3	Tetiana Kulish	Department of Marketing
4	Olena Demchuk	Department of Finance, Accounting and Taxes
5	Victoria Plyasetska	MA Marketing
6	Oleksandra Krayeva	MA Marketing
7	Marina Margaryan	MA, Food Technology
8	Isaeva Olena	head of Manufactory UkrFavorit
9	Andriy Kuts	Vise President of Zaporizhzhya Chamber of Commerce
10	Iryna Fursova	Head of the Entrepreneurship Department at Melitopol Council

Критерії підбору учасників: належність до основних зацікавлених сторін з урахуванням їх інтересів, потенційного впливу на реалізацію завдань проекту. Відбір учасників здійснюється з числа зацікавлених осіб шляхом безпосереднього

контактування.

Кількість учасників – 10

З них:

викладачі – 4 особи;

студенти – 2 особи;

стейкхолдери – 4 особи.

Ключові питання, винесені на обговорення:

1. Оцініть, на Вашу думку, актуальність освітніх програм у світлі найновіших досліджень та сучасного ринку праці?

2. Чи здобувають студенти компетентності, які необхідні для подальшої професійної діяльності, під час вивчення дисциплін в межах реалізації проекту DigEco?

3. На Вашу думку, чи достатній рівень практичної підготовки здобувачів вищої освіти та їх відповідність як фахівців в своїх галузях, сучасним потребам ринку праці?

4. Наскільки важливою видається Вам проблема залучення участі стейкхолдерів до освітнього процесу?

5. Оцініть, на Вашу думку, результативність залучення професіоналів практиків, експертів та роботодавців до викладання та організації освітнього процесу?

6. Які форми участі стейкхолдерів в освітньому процесі, на Вашу думку, є найбільш ефективними?

7. Які у Вас існують конкретні пропозиції до групи забезпечення ОП, щоб її майбутні випускники приходили на виробництво більш підготовленими та більш адаптованими до реальної професійної діяльності?

Інтерпретація результатів обговорення. Усі учасники фокус-груп вважають, освітньо-професійних програми: «Маркетинг», «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність», «Облік та оподаткування», «Фінанси, банківська справа та страхування», «Харчові технології», що безпосередньо приймають участь в реалізації проекту DigEco, повністю відповідають сучасним потребам ринку та дають можливість здобувачам отримати сучасні знання та навички в сфері цифрової економіки.

В результаті пілотного навчання в межах реалізації проекту DigEco здобувачі вищої освіти, на відміну від інших, отримують додаткові компетентності в сфері цифровізації економіки. До основних таких компетентностей відносяться: здатність використовувати технології, концепції та архітектуру цифрового управління та визначати їх роль у підтримці цифрової трансформації; здатність обирати і застосовувати теорію та практику аналізу великих даних, їх вплив на бізнес та системи бізнес-аналітики; здатність використовувати ключові принципи

цифрового маркетингу та комунікації із зацікавленими сторонами; здатність планувати, впроваджувати та вимірювати цифрові стратегії підприємства; здатність використовувати ключові напрями, моделі та стратегії цифрових інновацій; здатність обґрунтовувати концепції, можливості та проблеми, що пов'язані з розробкою, плануванням та реалізацією інтегрованої цифрової стратегії. Володіння даними компетентностями значно підвищує рівень професійної підготовки здобувачів вищої освіти.

Учасникам фокус групи було запропоновано визначити результативність залучення професіоналів-практиків, експертів та представників роботодавців до викладання та організації освітнього процесу. В результаті експерти відмітили, що значна увага в освітньому процесі приділяється практичній підготовці здобувачів вищої освіти. Головний акцент в даному питанні робиться на співпрацю зі стейкхолдерами. В освітніх програмах передбачені для здобувачів вищої освіти навчальні та виробничі практики із закріпленням на підприємствах. Широко використовується практика дуальної форми навчання. При організації освітнього процесу практикуються гостьові лекції, професійні екскурсії, онлайн інтерв'ю, виконання проектних завдань від підприємств. При цьому здобувачі вищої освіти відмітили, що готові та мають бажання переймати досвід професіоналів-практиків в освітньому процесі.

Більшість учасників фокус групи вважають, що участь стейкхолдерів в освітньому процесі здійснюється на достатньому високому рівні та готові до подальшої співпраці: продовжити практику гостьових лекцій, проведення практичних занять, дуальна форма навчання, закріплення за базами практики, екскурсії, вебінари, онлайн інтерв'ю.

В результаті фокус групового обговорення стейкхолдери дали рекомендації щодо підвищення якості професійної підготовки здобувачів вищої освіти:

- узгодження з роботодавцями обсягу теоретичних знань та практичних навичок, які доцільно включати до навчальних планів та програм;
- поглиблення взаємодії з підприємствами, організаціями, установами та встановлення довгострокових зав'язків з ними;
- розширення обсягів проведення виїзних практичних занять в цих підприємствах із залученням до освітнього процесу їх працівників;
- виконувати проекти на замовлення підприємств та практикувати виїзні захисти індивідуальних проектів;
- збільшити кількість занять, що проводяться на базах практики або на підприємствах;
- максимально закріпити студентів на робочих місцях баз практик та забезпечити їх реальну участь у виконанні виробничих завдань;
- проводити більше екскурсійних занять на підприємства за фахом;

- залучення здобувачів до співробітництва із Мелітопольською міською радою щодо розробки стратегії розвитку м. Мелітополя.

Рекомендації. Враховуючи позицію учасників фокус-груп по ключових питаннях, експерти вважають, що участь стейкхолдерів в освітньому процесі в межах реалізації проекту DigEco має відбуватися в таких напрямках:

1. Залучати стейкхолдерів до розробки освітніх програм та узгоджувати з ними обсяг теоретичних знань та практичних навичок, які доцільно включати до навчальних планів та програм.

2. Для підвищення якості освітнього процесу та професійної підготовки здобувачів вищої освіти поглибити взаємодію зі стейкхолдерами: продовжити та розширити практику дуального навчання, розширити бази практики та максимально закріпити студентів на робочих місцях баз практик і забезпечити їх реальну участь у виконанні виробничих завдань; розробити план зустрічей здобувачів із представниками підприємств, професійних екскурсій, гостьових лекцій; при дистанційному навчанні практикувати спільні вебінари, онлайн інтерв'ю, дискусійні зустрічі.

Реалізація даних заходів в освітньому процесі сприятиме формуванню у здобувачів вищої освіти професійних навичок, що відповідають сучасним вимогам і потребам ринку праці.